

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

IZVJEŠTAJ RECENZENTA

I. OCJENA USLOVA

Na osnovu priložene dokumentacije konstatujem da kandidat, dr Ivan Nišavić, ispunjava sve formalne uslove predviđene članom 72 stav 2 i članom 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od 19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademska zvanja od 8.12.2022, na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

STEPEN OBRAZOVANJA

Dr Ivan Nišavić rođen je 1984. godine u Bijelom Polju. Osnovno i srednje obrazovanje završio je u Baru, nakon čega je 2006. godine upisao Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, gde je završio osnovne, master i doktorske studije. Doktorske studije započeo je 2015. godine, a doktorsku disertaciju pod naslovom „*Epikurova filozofska psihologija*“ odbranio je 2019. godine, pod mentorstvom prof. dr Mašana Bogdanovskog.

Njegovo primarno istraživačko interesovanje usmereno je ka antičkoj filozofiji, sa posebnim naglaskom na helenističku, odnosno epikurejsku filozofsku tradiciju, u okviru koje je i objavio najveći deo svojih naučnih radova. Pored toga, u njegovom istraživačkom fokusu nalaze se i pitanja iz oblasti epistemologije, filozofije obrazovanja, etike i andragogije.

Od novembra 2020. godine zaposlen je na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu, prvo kao naučni saradnik, a od februara 2025. godine kao viši naučni saradnik. Krajem 2022. godine objavio je samostalnu monografiju *Priroda, duša i sreća – temelji epikurejske etike*, nastalu na osnovu njegove doktorske disertacije, u izdanju Akademske knjige iz Novog Sada i Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda. Ova monografija je kategorisana kao istaknuta monografija od nacionalnog značaja. Objavljivanje drugog izdanja knjige, koje je izašlo iz štampe u oktobru 2025. godine, podržalo je Ministarstvo kulture i medija Crne Gore.

Do sada je objavio dvadesetak naučnih radova u domaćim i međunarodnim recenziranim časopisima. Aktivno je učestvovao na više međunarodnih i regionalnih naučnih konferencija. Urednik je časopisa *Kritika: časopis za filozofiju i teoriju društva*, kao i predavač na kursu Filozofija obrazovanja odraslih na studijskoj grupi za Andragogiju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Takođe je održao i dva predavanja po

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

pozivu: jedno na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci 2025. godine, a drugo na Filozofskom fakultetu u Nikšiću 2026. godine.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

U prijavi na Konkurs za izbor u akademsko zvanje docenta, kandidat dr Ivan Nišavić priložio je veći broj naučnih radova objavljenih u relevantnim regionalnim i međunarodnim časopisima koji su indeksirani u međunarodnim bazama podataka, uključujući dva rada objavljena u časopisima sa SCI liste. Istraživački profil kandidata primarno je usmeren ka oblastima antičke filozofije, epistemologije i etike, uz izraženu težnju ka interdisciplinarnom povezivanju antičkih filozofskih koncepata sa savremenim teorijama obrazovanja i filozofijom nauke.

Poseban kvalitet naučnog rada kandidata ogleda se u sposobnosti precizne kontekstualizacije i promišljenog povezivanja klasičnih teorijskih problema sa savremenim filozofskim tokovima i savremenim teorijsko-naučnim okvirima, čime se na uverljiv način ukazuje ne samo na trajni značaj tema iz antičke filozofije, već i na njihovu aktuelnu relevantnost i praktičnu vrednost u savremenom intelektualnom i društvenom kontekstu.

Rad „Epikurejske i skeptičke argumentativne strategije: o njihovom razvoju i uzajamnom utjecaju“ autora Jelene Pavličić i Ivana Nišavića, objavljen je u časopisu *Filozofska istraživanja* (DOI: 10.21464/fi43107), Q4, Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u poslednjih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju).

U ovom tekstu autori porede argumentativne strategije suprotstavljenih filozofskih škola: skeptičke i epikurejske. Razmatraju se ključna pitanja u sazajno-teorijskim raspravama među epikurejskim i skeptički orijentisanim misliocima. Analiza počinje istorijskim pregledom Epikurovog doprinosa uvođenju problema kriterijuma saznanja, te istražuje kako su njegovi stavovi uticali na razvoj rivalskih skeptičkih teorija. Cilj nije sveobuhvatno predstavljanje ovih filozofskih pravaca, već osvrt na njihova međusobna preplitanja, koja pokazuju sličnosti u njihovom shvatanju prirode i ciljeva filozofskih istraživanja, uključujući i pitanje srećnog života. Takođe, razmatra se Epikurov epistemološki stav da su svi čulni opažaji istiniti, što je bilo predmet kritike od strane skeptika, naročito zbog moguće interpretacije u skeptičkom duhu. Epikurejci su razvili različite strategije za osporavanje skeptičkih pozicija, uključujući argumentaciju o

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

logičkoj protivrečnosti tvrdnje da se ništa ne može znati, kao i prigovor o apraksiji, koji ukazuje na praktične posledice skepticizma.

Drugi rad, istih autora (Jelena Pavličić i Ivan Nišavić) „Epicurean view on the validity of sensation: on the contextual reading of the content of the perception“, objavljen u časopisu *Filozofija i društvo* (DOI: 10.2298/FID2304681P) Q2, Rad u međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u drugih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju).

Rad se bavi jednim od centralnih problema epikurejske epistemologije – tvrdnjom da su svi čulni opažaji istiniti – i nastoji da ovu naizgled radikalnu tezu sagleda iz savremene teorijsko-filozofske perspektive. Autori polaze od uvida da je tradicionalno tumačenje epikurejskog učenja o nepogrešivosti čula često bilo izloženo snažnim kritikama, naročito iz skeptičkog ugla, te da se ova pozicija u savremenim raspravama često smatra teorijski teško održivom. U tom kontekstu, rad nudi detaljnu i argumentovanu analizu tzv. kontekstualnog čitanja sadržaja opažaja, koje je u novijoj literaturi predloženo kao način odbrane Epikurovog epistemološkog stanovišta. U fokusu rada nalazi se ideja da čulni opažaji, shvaćeni kao posledica nužnih i mehaničkih fizičkih procesa, ne mogu biti lažni ukoliko se razmatraju u okviru konkretnih uslova u kojima nastaju. Čak i u slučajevima perceptivnih iluzija, sadržaj opažaja ostaje istinit u odnosu na dati kontekst, dok se greška javlja tek na nivou mišljenja, odnosno pri izvođenju sudova koji prevazilaze neposredni čulni doživljaj. Ovakvo tumačenje oslanja se na ključne elemente Epikurove teorije opažanja, naročito na učenje o eidolama i prirodi senzornog kontakta između subjekta i objekta.

Rad se, međutim, ne zaustavlja na rekonstrukciji kontekstualističke odbrane epikurejske epistemologije, već pruža i njenu analitičku procenu. Pokazuje se da, iako kontekstualni pristup omogućava sofisticiraniju interpretaciju Epikurove teze i delimično ublažava tradicionalne kritike, on istovremeno otvara nova pitanja. Pre svega, problematičnom se pokazuje mogućnost jasnog razgraničenja između „istinitog čulnog sadržaja“ i „pogrešnog suda“, naročito kada su sami perceptivni uslovi promenljivi ili teško precizno određivi.

Zaključno, rad nudi uravnoteženo i teorijski utemeljeno razmatranje epikurejskog učenja o čulima, ističući njegove filozofske potencijale, ali i unutrašnja ograničenja. Time se ne samo doprinosi savremenim raspravama o percepciji i saznanju, već se pokazuje i trajna aktuelnost antičkih epistemoloških problema u savremenom filozofskom kontekstu.

U radu „Epikurov pokušaj utemeljenja slobode“ objavljenom u časopisu *Theoria* (DOI: 10.2298/THEO2402061N) kandidat se oslanja na ideju da skretanje atoma, koje

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

omogućava prekid uzročnog determinizma, te samim tim predstavlja osnovu za slobodnu volju i ljudsku odgovornost. Prema Epikuru, atomi se kreću u paralelnim linijama, ali njihovo neznatno skretanje omogućava, pored stvaranja materije i slobodu volje. Lukrecije, koji se oslanja na Epikura, koristi ovu ideju da objasni postojanje slobode volje kroz analogiju sa skretanjem atoma. Skretanje atoma se, takođe, koristi za objašnjavanje slobode duše i njenog uticaja na ljudski život, iako u Epikurovoj filozofiji ovo skretanje služi kao sredstvo za izbegavanje strogog determinizma prirode.

Međutim, kandidat ističe dilemu da li nasumično skretanje atoma zaista omogućava slobodnu volju ili samo menja oblik determinističkog okvira. Kritike ukazuju da, iako skretanje atoma prekida uzročni lanac, ono može ostaviti neodređenost koja ne doprinosi istinskoj slobodi. Epikur pokušava da pomiri slobodnu volju s prirodnim zakonima, ali njegova ideja može biti neadekvatna u obezbeđivanju stvarne slobode volje i odgovornosti, ostavljajući otvorena pitanja o tome kako slučajnost i determinizam utiču na ljudske odluke i odgovornost.

- Monografija objavljena *Priroda, duša i sreća: temelji epikurejske etike*, Beograd: IFDT; Novi Sad: Akademska knjiga, ISBN: 978-86-82324-15-7 (Drugo izdanje knjige 2025: Beograd: IFDT; Podgorica: Akademska knjiga)

U monografiji *Priroda, duša i sreća: temelji epikurejske etike* autor sistematski razmatra filozofske pretpostavke koje omogućavaju zasnivanje Epikurovog etičkog učenja, polazeći od njegovih temeljnih ontoloških i epistemoloških stavova. Analiza obuhvata ključne elemente epikurejske filozofije prirode i teorije saznanja, naročito razumevanje funkcionisanja čulne percepcije i njenog epistemološkog značaja, koji predstavljaju neophodan preduslov za formulisanje dosledne i koherentne etike. Time se pokazuje da epikurejski etički principi nisu izolovani normativni zahtevi, već su duboko ukorenjeni u celokupnoj filozofskoj strukturi ovog učenja.

Pristupajući Epikurovoj filozofiji iz drugačije i ređe primenjivane interpretativne perspektive, autor detaljno razrađuje razloge zbog kojih epikurejska etika ima hedonistički karakter, istovremeno razotkrivajući teorijske nesporazume koji su kroz istoriju pratili ovakvo tumačenje. Posebna pažnja posvećena je kritici ukorenjenog, ali pogrešnog shvatanja prema kojem je epikurejski hedonizam poistovećen sa iracionalnim i neobuzdanim prepuštanjem telesnim zadovoljstvima. Nasuprot tome, monografija jasno pokazuje da je reč o promišljenoj, racionalno utemeljenoj etici, koja ima za cilj postizanje trajnog mira i oslobađanja od strahova koji opterećuju ljudski život.

Originalnost autorove interpretacije posebno dolazi do izražaja u razmatranju manje istraženih aspekata epikurejske fizike, pri čemu se ističe značaj učenja o atomima i praznini kao ontološkom temelju celokupne stvarnosti. Analizom Epikurovog postulata o

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

spontanom i minimalnom odstupanju atoma od njihove pravolinijske putanje, autor ukazuje na filozofsku osnovu nastanka sveta, kao i na mogućnost slobode unutar strogo materijalističkog kosmološkog okvira. U tom kontekstu, dosledno se razvija i teza o materijalnoj prirodi duše, koja, prema epikurejskom shvatanju, nije izuzeta od opštih zakonitosti prirode.

Oslanjajući se i na svedočanstva kasnijih epikurejaca, među kojima značajno mesto zauzima rimski pesnik i filozof Tit Lukrecije Kar, autor precizno rekonstruiše i argumentativno brani ključna epikurejska stanovišta. Završna poglavlja knjige, posvećena razumevanju hedonizma i filozofskom suočavanju sa smrću, imaju neposredne implikacije za savremeni život, ukazujući na načine na koje epikurejska etika može doprineti oslobađanju od egzistencijalnih strahova i osmišljavanju života kao celovite, smislene i vredne prakse.

- Dva priloga – uređivanje zbornika tekstova:
  1. Ivan Nišavić, Nevena Mitranić Marinković, Predrag Krstić. (2024.) *Posthumanism and Education: Transgression or Interdependence*, Transnational Press London, ISBN: 978-1-80135-257-4.
  2. Nišavić Ivan et al. (2024.) *Inventar obrazovanja*, Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, ISBN: 978-86-82324-49-2.

STRUČNI RAD

U okviru svog naučnoistraživačkog angažmana, kandidat Ivan Nišavić se, pored standardne akademske produkcije u vidu objavljivanja radova u naučnim časopisima, naročito afirmisao kroz organizacioni, urednički i javno-naučni rad. Posebno treba istaći njegovu ulogu u vođenju Laboratorije obrazovnih teorija pri Institutu za filozofiju i društvenu teoriju, koju je koordinirao u periodu od 2021. do 2023. godine, kao i njegov doprinos razvoju i profilisanju domaćeg filozofskog časopisa *Kritika*.

Tokom perioda rukovođenja Laboratorijom obrazovnih teorija, kandidat je inicirao, organizovao i realizovao niz aktivnosti od značaja ne samo za Institut, već i za širu akademsku i društvenu javnost. Među njima se naročito izdvajaju javna predavanja, okrugli stolovi, promocije knjiga i tematski razgovori, kao i međunarodna konferencija *Why Still Education?*, koja je vremenom prerasla u prepoznatljiv i kontinuiran naučni skup sa međunarodnim učešćem i već uspostavljenim tradicijskim karakterom.

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

Od 2023. godine kandidat obavlja i funkciju glavnog urednika časopisa *Kritika: časopis za filozofiju i teoriju društva*, jednog od tri stručna i naučna časopisa koji izlaze u izdanju Instituta za filozofiju i društvenu teoriju. Ovaj časopis je koncipiran kao ambiciozan interdisciplinarni naučni forum, namenjen objavljivanju radova na jezicima prostora bivše Jugoslavije, sa jasnim ciljem povezivanja etabliranih istraživača i mlađih autora koji se nalaze u ranim fazama svog naučnog razvoja. U tom smislu, urednička politika časopisa, koju kandidat oblikuje, doprinosi kako razvoju regionalne naučne saradnje, tako i podsticanju akademskog rada novih generacija istraživača.

Svojim angažovanjem doprineo je uspostavljanju sporazuma između Instituta za društvena istraživanja iz Zagreba i Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda, koji, pored uobičajene saradnje istraživača iz obe institucije, obuhvata i razmenu istraživača, kao i zajednički rad na pripremi i realizaciji zajedničkih naučnoistraživačkih projekata. Uz to aktivno učestvuje i na polju izdavaštva, kroz saradnju sa uredništvom časopisa *Filozofska istraživanja* i *Synthesis philosophica* iz Zagreba.

PEDAGOŠKA OSPOSOBLJENOST

Pedagoški angažman Ivana Nišavića u značajnoj meri vezan je za Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, gde je započeo svoje nastavne aktivnosti i stekao relevantno iskustvo u visokoškolskom obrazovnom okruženju. Tokom 2017. i 2018. godine bio je angažovan kao saradnik u nastavi na predmetu *Problemi filozofskog skepticizma* na Studijskoj grupi za filozofiju, gde je učestvovao u izvođenju vežbi i radu sa studentima na osnovnim teorijskim i metodološkim pitanjima iz oblasti istorije filozofije i epistemologije.

Od 2019. godine učestvuje u realizaciji nastave na Filozofskom fakultetu u okviru predmeta *Filozofija obrazovanja odraslih* na Studijskoj grupi za andragogiju, gde doprinosi nastavnom procesu u svojstvu gostujućeg predavača. U okviru ovog predmeta kandidat aktivno učestvuje u oblikovanju i izvođenju nastavnih sadržaja koji povezuju klasične filozofske teme sa savremenim teorijama obrazovanja i refleksijama o obrazovnoj praksi, čime doprinosi interdisciplinarnom karakteru studijskog programa.

Pored nastavnih aktivnosti na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, kandidat je od studijske 2025/26. godine uključen i u izvođenje nastave na predmetu *Uvod u filozofiju* na Univerzitetu Donja Gorica, gde predavanja realizuje kroz inovativni i eksperimentalni nastavnički pristup.

U radu sa studentima, kako kroz predavanja tako i kroz vežbe, kandidat dosledno nastoji da, oslanjajući se na savremenu relevantnu literaturu, osvetli uticaj klasičnih filozofskih

Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica

Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije

---

problema na moderne obrazovne teorije i savremene pristupe učenju i obrazovanju. Poseban značaj u njegovom pedagoškom radu ima mentorstvo u izradi studentskih eseja i seminarskih radova, kroz koje studente sistematski uvodi u osnovne principe akademskog pisanja, argumentacije i naučnoistraživačkog rada.

Iako pedagoški angažman ne proizilazi direktno iz njegovih primarnih institucionalnih obaveza u okviru Instituta za filozofiju i društvenu teoriju, on predstavlja važan i konzistentan aspekt njegove profesionalne delatnosti. Njegov nastavnički pristup zasniva se na dijaloškom modelu rada i otvorenoj saradnji sa studentima, koji se podstiču da aktivno učestvuju u nastavi i razvijaju kritičko mišljenje, teorijsku samostalnost i intelektualnu radoznalost, što predstavlja jedno od temeljnih načela univerzitetskog obrazovanja.

II. VERIFIKACIJA BODOVANJA

ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DJELATNOSTI

DJELATNOST	Broj bodova	
	Prije izbora	Ukupno
1.NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST	36.9	36.9
1.1. Autorske naučne monografije	4.0	4.0
1.2. Radovi u naučnim časopisima	19.0	19.0
1.3. Radovi na naučnim konferencijama	3.4	3.4
1.4 Uređivačka i recenzentska djelatnost	10.5	10.5
2. STRUČNA DJELATNOST	4.0	4.0
2.2. Projekti	4.0	4.0
UKUPNO	40.9	40.9

III. MIŠLJENJE NA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu prethodno izrečenog kandidat dr Ivan Nišavić ispunjava sve uslove za izbor u akademsko zvanje docent iz oblasti filozofije predviđene članom 72 stav 2 i članom 73 stav 1 Zakona o visokom obrazovanju („Sl. list CG“, br. 044/14 od 21.10.2014., 052/14 od 16.12.2014., 047/15 od 18.08.2015., 040/16 od 30.06.2016., 042/17 od 30.06.2017., 071/17 od 31.10.2017., 055/18 od 01.08.2018., 003/19 od 15.01.2019., 017/19 od

**Fakultetu za kulturu i turizam
Univerzitet Donja Gorica**

**Konkurs za izbor u akademsko zvanje docent
iz oblasti filozofije**

19.03.2019., 047/19 od 12.08.2019., 072/19 od 26.12.2019., 074/20 od 23.07.2020., 104/21 od 30.09.2021., 086/22 od 03.08.2022, 086/22 od 03.08.2022) i člana 23 stav 1 Pravilnika o uslovima, kriterijumima i postupku za izbor u akademska zvanja od 8.12.2022. na Univerzitetu Donja Gorica (UDG).

Imajući u vidu izuzetne rezultate koje je kandidat ostvario u nastavnom, naučnoistraživačkom i stručnom radu, kao i njegovoj potpunoj naučnoj i pedagoškoj zrelosti i jasno profilisanom istraživačkom identitetu, sa zadovoljstvom predlažem Naučno-nastavničkom veću Fakulteta za kulturu i turizam i Senatu Univerziteta Donja Gorica izbor dr Ivana Nišavića u zvanje docenta za grupu predmeta iz oblasti filozofije.

Beograd, 21.04.2026. godine

RECENZENT

Prof. dr Mašan Bogdanovski